

'Wir sind Europa'

Columns - 14 juli 2017 - Auteur: Carsten Brzeski

De Germaanse tunnelvisie op de wereld kan niet beter worden weergegeven dan in de verkiezingsprogramma's van de grootste zes partijen, schrijft ING-econoom Carsten Brzeski.

'Wir sind Papst', kopte de Bild-Zeitung toen in april 2005 de Duitse kardinaal Joseph Ratzinger de nieuwe paus werd. Sindsdien waren we wereldkampioen voetbal, kregen we de Nobelprijs of de Oscar. En de jongste tijd is het alsof we ook nog eens Europa zijn.

Het 'we zijn' staat symbool voor het nieuwe nationale zelfvertrouwen van de Duitsers, dat vooral het licht zag door het wereldkampioenschap voetbal in eigen land in 2006. Het 'we zijn' staat ook voor een Duitsland dat steeds meer door een Duitse bril naar de rest van de wereld kijkt. Het buitenland is een exotische verlenging van Duitsland op campings of op Mallorca of Phuket. Voor de thuisblijvers creëren sterren met een buitenlandse achtergrond en een charmant accent voor net wat meer schwung dan de Duitsers zelf van nature hebben.

De Germaanse tunnelvisie op de wereld kan niet beter worden weergegeven dan in de verkiezingsprogramma's van de grootste zes partijen. Meer dan 650 pagina's ideeën en voorstellen overspoelen de kiezers. Alleen het thema Europa is met een vergrootglas te zoeken. Gemiddeld één pagina besteedt elke partij aan de toekomst van de eurozone. Europa krijgt nog net een bladzijde meer.

Wie denkt dat de voorstellen dan misschien kort, maar krachtig zijn, heeft het mis. Vaag en omfloerst, dat zijn ze. Zo willen Die Linke en de Groenen minder bezuinigingen en meer investeringen. Voor een Europese overname van de overheidsschulden van landen tekent alleen Die Linke. De Groenen zetten zich in voor een Europees monetair fonds en een vaste voorzitter van de eurogroep. Die ideeën komen ook terug bij de SPD, die een economische regering voor de eurozone wenst en met voorstellen voor een eurozonebegroting komt.

Daartegenover staat de liberale FDP, die de niet-reddingsclausule voor landen in nood weer hard wil maken, de uitleencapaciteiten van het Europees noodfonds ESM wil verlagen en naast een procedure voor staatsfaillissementen in de eurozone een exitprocedure voor eurolanden wil introduceren. En niet te vergeten, automatische sancties bij het overschrijden van regels uit het

stabiliteitspact. Een terugkeer naar de wereld waarin strikte regels houvast gaven. De panacee voor alle problemen komt van de AfD. Die extreemrechtse partij wil gewoon uit de eurozone en de D-Mark terug.

En bondskanselier Angela Merkel? Haar CDU bracht als laatste haar verkiezingsprogramma naar buiten. Of het door de CDU voorgestelde Europese monetair fonds en wat belastingharmonisatie in Frankrijk en Duitsland echt de grote doorbraken zijn waarop Emmanuel Macron en andere eurozoneleiders na de Duitse verkiezingen hopen, is meer dan twijfelachtig.

Blijft de hoop dat Duitse politici niet zo anders zijn dan politici in andere landen en hun programma's na de verkiezing weer heel snel vergeten. Anders wordt het nog moeilijk met de verdere integratie van de eurozone en kopt Bild-Zeitung volgend jaar 'we zijn wereldkampioen' en niet 'we zijn Europa'.

Carsten Brzeski is Chief Economist bij ING in Frankfurt am Main en schrijft regelmatig in Nederlandse en internationale media. Deze column is met toestemming overgenomen uit de Belgische krant [De Tijd](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/22106/wir-sind-europa>